

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Návrhu zákona o správě dat a o řízeném přístupu k datům, a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	55/2024
DATUM ZPRACOVÁNÍ	21. května 2024
KONTAKTNÍ OSOBA	Jan Proksch
TELEFON	603 459 564
E-MAIL	jproksch@spcr.cz

ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K návrhu zákona jako celku

Žádáme o sladění předkládaného návrhu zákona s paralelně projednávaným návrhem zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí a o změně některých souvisejících zákonů.

Odůvodnění

Dne 2. 11. 2023 rozeslal Úřad vlády ČR - Ministryně pro vědu, výzkum a inovace a předsedkyně Rady pro výzkum, vývoj a inovace do meziresortního připomínkového řízení návrh zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí a o změně některých souvisejících zákonů. Vypořádání cca 1 500 připomínek stále probíhá.

Předkládaný návrh zákona řeší problematiku správy a zpřístupnění dat veřejného sektoru zásadně odlišným způsobem, než návrh zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí. Ten v zásadě přepokládá centralizaci dat veřejného sektoru od poskytovatelů podpory a dalších subjektů pod ÚV ČR (resp. Radou pro výzkum, vývoj a inovace - RVVI), odlišně upravuje otevřený přístup k datům a další problematiku řešenou předkládaným návrhem zákona o správě dat (viz následující připomínky).

Z obou předložených návrhů zákonů je přitom zřejmé, že ani jeden předkladatel o druhém návrhu zákona nevěděl:

V odůvodnění překládaného návrhu zákona o správě dat je zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, citován pouze jednou (v Důvodové zprávě k § 11 odst. 2 s odkazem na definice pojmů). Zejména překládaný návrh zákona o správě dat nenavrhuje žádné změny platného znění zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, s nimiž je v rozporu (viz následující připomínky).

U předkladatele návrhu zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí naopak zcela chybí jakákoliv zmínka o Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/868 ze dne 30. května 2022 o evropské správě dat a o změně nařízení (EU) 2018/1724 (akt o evropské správě dat) a v řadě ustanovené je s ním podle uplatněných připomínek v rozporu.

Tato připomínka je zásadní

2. K návrhu zákona jako celku

Žádáme o doplnění návrhu zákona o novou třetí část - změna zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, v platném znění.

Odůvodnění

V předloženém návrhu zákona o správě dat předkladatel uvádí, že „byla přijata rovněž novela, která provedla implementaci směrnice o otevřených datech (směrnice EU č. 2019/1024)“ (str. 5 4 odst. Důvodové zprávy), kterou dále nespecifikuje.

Implementace směrnice o otevřených datech (směrnice EU č. 2019/1024) byla provedena zákonem č. 241/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

V novele zákona č. 130/2002 Sb. zákonem č. 241/2022 Sb. je uvedena řada výjimek, z nich některé jsou v rozporu s předkládaným návrhem zákona – např. s § 11 odst. 4 (neanonymizovaná data pro účely vědeckého výzkumu a inovací atd.

Součástí překládaného návrhu zákona o správě dat proto musí být i změna zákona č. 130/2002 Sb. v platném znění v těch případech, kdy s ním je v rozporu.

Tato připomínka je zásadní

3. K části III. - návrh zákona, k § 11 odst. 4, písm. a)

Žádáme o vypuštění slov „a inovací“, tj. o úpravu § 11, odst. 4 písm. a) na: „a) účely vědeckého výzkumu“.

Odůvodnění

Ustanovení § 11, odst. 4 písm. a) o prokázání nezbytnosti zajištění řízeného přístupu k datům žadatelem jde v části inovací nad rámec aktu o evropské správě dat, kde se uvádí jen účel vědeckého výzkumu.

Navržené rozšíření o inovace je v rozporu jak s právními předpisy ČR, zejm. zákonem č. 130/2002 Sb., tak i s legislativou EU, např. Nařízením Komise (EU) č. 651/2014 ve znění Nařízení Komise EU č. 2023/1315, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (GBER).

Inovace lze z veřejných prostředků podpořit jen v případě, že se na podpoře výrazně podílí subjekt, který inovaci realizuje (např. u malých a středních podniků 50 %). Pokud by byly údaje o inovacích podle předkládaného návrhu dostupné, jejich podpora by v ČR ztratila smysl. Problematické je toto doplnění i z řady dalších důvodů – autorským právem k výsledkům počínaje a využitím výsledků českého výzkumu zeměmi konkurenčními státy. Např. Čína, Rusko aj. země provádí intenzivní průmyslovou špionáž a to i prostřednictvím výzkumných organizací ČR, takže ustanovení § 13 odst. 3 úniku údajů o inovacích nezabrání.

Tato připomínka je zásadní

4. K části III. - návrh zákona, k § 11 odst. 4, písm. a)

Žádáme o specifikaci právně nevymezeného pojmu „vědecký výzkum“ v souladu Nařízením Komise (EU) č. 651/2014 a se zákonem č. 130/2002 Sb., např., formou odkaz na novou pozn. čarou č. 3 za slovy „vědecký výzkum“: ³ Čl. 2 bodu 84 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ve znění Nařízení Komise EU č. 2023/1315.

Odůvodnění

Pojem „vědecký výzkum“ není v české ani v evropské legislativě upraven a je v praxi interpretován dvěma výrazně odlišnými způsoby jako:

a) základní výzkum, který je specifikován v čl. 2 bodu 84 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ve znění Nařízení Komise EU č. 2023/1315 a návazně v § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 130/2002 Sb.

b) jako celý výzkum, tj. právně jako základní výzkum, průmyslový výzkum a experimentální vývoj, tj. jako pak „nevědeckého“ výzkumu.

Z uvedených důvodů je nezbytné právně specifikovat pojem „vědecký výzkum“ a navrhuje se řešení v souladu s právem EU a ČR.

Tato připomínka je zásadní

5. K části V. - RIA, k části 3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Žádáme o doplnění části 3.1 o doplnění dopadů na ty subjekty, které nejsou správci stávajících systému veřejné správy.

Odůvodnění

Jak správně uvádí RIA v části Definice problému, mezi příčiny současného stavu patří, že: „Chybí kapacity: personál, znalosti, dovednosti a informace“ (1.2.2 RIA) a „Absence Znalostního a technického zázemí pro anonymizaci a zpřístupňování dat“ (1.2.3 RIA).

Předkládaný návrh ale v části 3.1 vyčísluje jen náklady na povinnosti vyplývající z návrhu zákona pro správce stávajících systému (kap. 3.1.2 RIA „Kvantifikace nákladů v oblasti rozvoje a správy informačních systémů“).

Náklady na povinnosti pro ostatní subjekty vyplývající z návrhu zákona nejsou vyčísleny pouze v části 3.1.3 „Dopady na uživatele dat mimo správce (nepřímé dopady)“ je uveden ilustrativní odhad dopadů bez vyjádření nákladů.

Předkládaný návrh zákona upravuje povinnosti v oblasti výzkumu výrazně odlišně od stávající právní úpravy (viz připomínka č. 2). Teze uvedená v části 3.1.1 RIA „***V oblasti řešeného problému v kontextu ČR zřejmě platí, že podstatná část přínosů v této kategorii již byla realizována předchozími iniciativami v oblasti otevřených dat.***“ V této oblasti tedy neplatí a dopady na státní rozpočet je nezbytné do návrhu doplnit.

Tato připomínka je zásadní